

Projektování jako součást pomáhajících profesí

Lenka Gulová

Možnost realizace nápad, vizi,
myšlenku...

**Projektování jako součást každé
činnosti v pedagogické práci**

Vrcholně tvořivá práce

Získání prostředků pro naplnění cíle
(cílů) projektu/další důležitý faktor

Projektování (metoda)

Kreativita

Vysoká kreativita se vyznačuje

- bystrý a duševně čilý, není omezen předsudky
- zvědavý a otevřený, plný touhy po objevování
- snadno rozezná problémy a dovede je posoudit
 - **chopí-li se problému, nepustí ho – vytrvalost, pevný postoj, pevná vůle a schopnost prosazovat své myšlenky**
- nelpí na určitém směru myšlení, zachovává si odstup a nespokojí se s prvním řešením, které se naskytne
 - je schopen se nadchnout a nést rizika
- **zřídka kdy se tyto vlastnosti objevují společně, jsou však přítomné a lze je aktivovat určitými způsoby**

**Kreativita- vrchol hierarchie
učení a myšlení**

**□ dobré všeobecné
vzdělání**

**□ široký horizont
vědění**

**□ dobré odborné
znalosti ve vlastním**

**Kreativita pomáhá
oboru**

Tvořivost
představuje
schopnost člověka
**restartovat sám
sebe**
v nejrůznějších
obtížných situacích

Tvořivost má
subjektivní povahu,
**člověk je schopen
přenášet vnější
svět do svého
nitra a tam s ním
operovat pomocí
psychických
procesů**

Tvořivost

- Časová tíseň (zbytečná časová tíseň je největší ničitel tvořivosti)
- Naše vnímání – percepční bariéry
- *Bariéry kultury a prostředí, které na nás působí*
- Emocionální bariéry – pesimismus, obavy ze selhání, strach riskovat, nechuť k chaosu, omezená představivost, neschopnost změnit úhel pohledu, příliš aktivní svědomí, kritická povaha, konzervativní zvyklosti, nevhodný způsob dotazování, potřeba moci a kontroly...

Bariéry rozvoje tvořivosti

Kreativitu nelze
vynutit, obzvlášť v
nepříznivém prostředí
vystaveném rušivým
vlivům

- Potenciální schopnosti mozku jsou daleko větší, než se předpokládalo
 - *Uložené informace jsou zdrojem tvůrčího myšlení, nápadů a intuice*

Fáze tvůrčího procesu

- **Intenzivně se zabýváme problémem, který má být řešen**
- **Sbíráme informace** (*včetně pokroku řešení v dotyčném problému, ať zbytečně nevymýšlíme, co už bylo vymyšleno*)

1. Přípravná fáze

- Odpoutáme se od problému, záměrně myslíme na jiné věci nebo pracujeme na jiných věcech
- Nutná trpělivost a vytrvalost
- Odpočinek, nevynucujeme řešení
- Dozrává myšlenka, objevují se možnosti řešení

2. Fáze zrání problému

- Velké duševní vypětí, koncentrace a soustředění
- Tvůrčí činnost v pravém slova smyslu
- Nečekaně se objevuje ta pravá myšlenka, základní pojetí

3. Vnuknutí, osvícení

- Myšlenku zachytíme, ověřujeme a dále zdokonalujeme, než nám vymizí
 - Formulujeme ji do konečné podoby
- **Stojí to hodně úsilí, chce to trpělivost a sebekritičnost**

4. Fáze verifikace

- Spontánnost a volnost vyjadřování
 - Osvojení dovedností a znalostí k lepšímu vyjadřování
- Výsledkem jsou vynálezy a objevy
 - Hluboké pochopení problému
 - ***Vznik nových myšlenek překračujících individuální zkušenosti jedince, ale i lidstva***

Úrovně tvořivosti

- rozvíjení styku mezi členy, změkčuje zkornatělé struktury myšlení a odbourává předsudky
 - společnou práci lze zvládat obtížné úkoly
- procesy ve skupinách (vztahy, způsoby chování, vzájemné vlivy, struktury) lze poznat a řídit pomocí skupinové dynamiky – zvýšení efektivity práce ve skupině
- diskuse ve skupině – myšlenky se nevyvíjejí izolovaně, poznávají je ostatní
 - myšlenky se mohou doplňovat
 - asociacemi se rodí jiné myšlenky
- velké množství rodících se myšlenek umožňuje jejich posouzení, čímž se zvyšuje kvalita skupinové práce
- myšlenky se posuzují z rozmanitých stanovisek a nejsou postiženy jednostranností
- extrémní myšlenky a čistě subjektivní názory se odhalí, uhladí a přiblíží konsensu

Působení skupiny na rozvíjející se kreativitu:

(neomezovaná diskuse, nápady plné fantazie,
kreativní myšlení)

- **nápady spontánně a volně – neobvyklé až absurdní**
- **kvantita je důležitější než kvalita**
- **neuplatňuje se autorské právo, žádoucí rozvíjet myšlenky předchozího řečníka**
- **návrhy nesmí být kritizovány a hodnoceny**
- **délka až 45 minut**
- **vyhodnocení v druhé části s přizváním odborníků**
- **Kreativní techniky**

Brainstorming – burza nápadů

- **každý z šesti účastníků napíše tři možná řešení zadaného problému během pěti minut**
- **(metoda 6-3-5)**
- **ideální po 30 min 108 nápadů**
- **první hrubé zhodnocení – vybrat tři nejlepší**
(výhody – efektivnost materiálním a časovým omezením, ruší se nekonečné diskuse, usnadňuje se koncentrace, neprojevuje se napětí a konflikty, proces hledání není ovlivněn dominantními lidmi, nesmělí lidé – anonymita)

**Brainwriting – bezprostřední
zapisování nápadů**

- Každý účastník vede pro sebe po dobu 4 týdnů zápisník k danému problému
(*spontánně, poznámky, nové definice, náměty z různých zdrojů*)
- Po uplynutí lhůty uzavřít soubor myšlenek
(*uspořádá nejlepší, uvede návrhy*)
 - **Lektor shromáždí, vyhodnotí a prodiskutuje na semináři za účasti všech**

Metoda CNB

Společný zápisník

- Z názorů pro a proti se nachází řešení problému

- Konstruktivní kritika,
ne negující kritika

Metoda Pro-Kontra

Koncentrace na učení **mind-map (myšlenková mapa)**

Výhody mind-mapu

- Ústřední myšlenka je zvýrazněna
 - Důležité myšlenky více do centra
 - Vazby mezi klíčovými pojmy
 - Přehledná pomůcka při opakování
 - Struktura umožňuje nové záznamy
 - Podporuje kreativitu (šipky, symboly, obrazce, barvy)
- Mozek pracuje multidimenzionálně
 - Tištěné slovo a knihy zdůrazňují lineární princip
 - Při rozhovoru zjišťujeme, že neustále probíhá komplexní síť slov a myšlenek
 - Aby mohl efektivně reagovat na informace, musí být informace strukturována
 - Začínáme ústřední myšlenkou a rozvíjíme další
 - Ústřední myšlenka jde od středu

*Vím, chci vědět,
dozvěděl jsem se
(k přednášce a k textu)*

**Metoda pro aktivní práci s textem
nebo nasloucháním**

- brainstorming“ ve fázi evokace
- I.N.S.E.R.T – aktivní práce s psaným, čteným textem, ve fázi uvědomění si významu a reflexe
- ✓ „fajfku“ u informace, kterou jste si potvrdili, co již víte
- „mínus“ tam, kde jste se setkali s informací, která je v rozporu s tím, co jste si mysleli
- + „plus“ u nové informace
- ? „otazník“ čemu nerozumím

Aktivizační výukové metody

Učební strategie, která usnadňuje
vnímání tématu a uvažování o něm
z mnoha hledisek

(Cowan a Cowan, 1980)

*Výzvy náhodně nebo v pořadí, které
je zde uvedeno*

Většinou se užívá u dostatečně
známého tématu

Metoda KOSTKA

- Co si vybavujete, co jste si zapamatovali, jak byste charakterizovali,.....

- ***Odpovědi jsou předvídatelné***

- ***Požadavek reprodukce***

Popište

- Čemu se text podobá, od čeho se liší a jak, popište vztah mezi,.....

- ***Studenti si vybaví primární informace a dále s nimi pracují***
- ***Prokazuje se porozumění***

Porovnejte

- Na co si při studiu vzpomenete?
- Mohou to být dojmy, události, věci, lidé,...

• *Důležité je nechat myšlenky volně plynout a také...umět se vyjádřit*

Asociujte

- *Rozbor podnětu*
- *Zkoumání vstupních údajů, či podkladů použitých při výkladu*
- *Vytváření hypotéz, dedukcí,...*
 - *Studenti dokáží rozčlenit složité věci na komponenty*
 - *Vysvětlit, proč právě takto...*

Analyzujte

- K čemu se to hodí, co by se s tím mohlo dělat, jak to lze použít,...

- ***Studenti ukazují, že umí informace použít***

Aplikujte

- Stanoviska pro a proti, použijte pro obhajobu argumenty (logické, ale i nelogické, pošetilé, podle charakteru látky)
 - ***Na základě dříve naučené látky stanovit hodnotu, obhájit nebo vyvrátit ji, podpořit, ospravedlnit, kritizovat, rozhodnout,...***

Argumentujte

Tvorba projektu

Příklady

- vymezení modulů, které bude projekt realizovat;
 - **hlavní a dílčí cíle projektu;**
 - stručný popis problému, který projekt řeší;
 - **cílová skupina projektu, včetně počtu přímých a nepřímých příjemců pomoci v projektu;**
 - zdůvodnění a předpokládaný přínos projektu a jeho částí pro cílovou skupinu (tj. komu jsou akce určeny); souvislost projektu s ostatní činností organizace (např. zkušenosti realizátora v této oblasti, odkaz na další realizované projekty...);
- ## **Etapy tvorby projektu**

- **podrobný popis jednotlivých aktivit projektu, délku trvání projektu** (od kdy do kdy) a harmonogram realizace jednotlivých aktivit (po měsících);
- **personální zabezpečení projektu** - popis pracovních pozic (včetně typu zaměstnaneckého poměru, výše úvazku, mzdových nákladů a kvalifikačních předpokladů);
- **materiální zabezpečení projektu, prostorové podmínky;**
 - **zdůvodnění položek rozpočtu**
- která další témata projekt realizuje - veškeré další podstatné údaje o projektu

- **Výchozí situace projektu**
- **Podíl partnerských organizací na projektu**
- **Stručně definované cíle a výstupy projektu** (způsob či postup jejich dosažení, kvantifikace měřitelných výstupů);
- **Navrhovaný postup realizace projektu** (jednotlivé kroky a metody, které zajistí dosažení výstupů a cílů projektu, popis dílčích realizačních etap);
- **Personální zajištění realizace projektu** (role a kvalifikační předpoklady jednotlivých řešitelů, jejich praktické zkušenosti);
 - **Analýza rizik a předpokladů**

Další varianty vytváření projektu

Záměr Cíle Výstupy Aktivity

- **Objektivně ověřitelné ukazatele (indikátory)**
- **Zdroje ověření ukazatelů**
- **Předpoklady a rizika**
(klíčové externí faktory ovlivňující průběh a úspěšnost projektu)

Důležité

- Vytvořit tým
- Vytvořit spolek, název spolku/
- Dokumentace ke spolku
- Zvolit si cílovou skupinu/název projektu
- Navrhnout záměr, cíl, výstupy, aktivity projektu
- *Zpracovat projektovou dokumentaci*
- *Připravit projekt k realizaci*
- *Realizace projektu*
- *Medializace, udržitelnost*

Rok 2020 - 2023

- Mužík, J. Andragogická didaktika, 1998
- Projektová dokumentace – výběr

Zdroje